

Часопис
Савеза за церебралну и
дечију парализу Србије
Број 73-74 јесен 2017. године

ПреОКРЕТ

САДРЖАЈ

С	Уводник	стр. 3
	Активности Савеза за церебралну и дечију парализу Србије у 2017. години	стр. 4
	Удружење грађана „Сунце“ за церебралну и дечију парализу јужно - бачког округа на климатском опоравку у Будви	стр. 8
а	Увођење социјалног предузетништва у Ужицу	стр. 9
	Прослава значајних датума у организацији Друштва за церебралну парализу Кикинда	стр. 11
	Викенд предах у Раковици	стр. 12
д	Отварање учионице у Великој Плани	стр. 13
	„Цвет у сенци“ - пројекат зајечарког друштва за церебралну и дечију парализу	стр. 14
	Људи великог срца	стр. 15
	Активности Удружења „Пријатељи Титела“, у првој половини 2017. године	стр. 16
	Информације из Прокупља	стр. 17
	Нека слова говоре	стр. 18
р	Спорт по мери сваког појединца	стр. 19
	Спортске активности у Тителу	стр. 20
	Инклузивно образовање - образовање за све	стр. 21
	Лишавање пословне способности	стр. 23
	Најбољи путеви развоја	стр. 25
	Одржано музичко такмичење „Златни глас“	стр. 26
	“Ундина” Милан Милутиновић	стр. 26
ж		
а		
ј		

УВОДНИК

Драги моји читаоци,

Захваљујући вредним напорима стручне службе Савеза за церебралну и дечију парализу Србије и обезбеђеним финансијама од стране Министарства културе и информисања Републике Србије, часопис ПреОКРЕТ је опет пред вама. Покушали смо да анимирамо што већи број организација да нам доставе текстове о својим активностима и дешавањима у њиховој заједници. Колико смо у томе успели проценићете и сами. Обогаћили смо уредничку екипу и увели нове рубрике посвећене образовању и неким нама важним темама. Мислим да ће управо текст о инклузивном образовању и текст о лишавању пословне способности од стране нових активиста у уредништву привући пажњу читалаца. Хуманост на делу, није нас заобишла, тако вам преносимо један текст из Куле који о томе сведочи.

Мени као уреднику остаје један осећај туге, јер иако сам то свим срцем желела, нисам била у могућности да обиђем неке мање активне организације и забележим ситуацију у њима са жељом да можда и путем чланка подстакнем на решавање проблема њиховог активизма.

У наредном периоду очекују нас значајни датуми и бројне активности. Надам се, имаћу прилику да у следећем броју пишем о Недељи солидарности у Новом Пазару и да успут реализујем своје жеље и на неким другим пољима.

Воли Вас ваша уредница,
Светлана Јанковић Бељански

АКТИВНОСТИ САВЕЗА

Активности Савеза за церебралну и дечију парализу Србије у 2017. години

Савез за церебралну и дечију парализу Србије је у току 2017. године имао низ активности које вам представљамо у овом чланку.

У склопу програмских активности, Савез је реализовао редовне и ванредне састанке Управног одбора где се одлучивало о текућим питањима важним за рад стручне службе, као и организација - чланица. У мају је реализована редовна годишња Скупштина којој је присуствовао велики број делегата из организација широм Србије. У јулу је објављен конкурс за носиоца Централне манифестације Недеље солидарности у 2017. години и Управни одбор је донео одлуку да се у октобру Централна манифестација одржи у Новом Пазару. Поред организације за церебралну и дечију парализу из Новог Пазара, за носиоца су конкурисале организације из Београда и Крагујевца. Све три организације су имале значајне разлоге да се пријаве за носиоца: Друштво

за церебралну и дечију парализу Нови Пазар да по први пут угости организације из целе Србије и упозна са својим успесима, као и прикаже резултате заједничке сарадње и активности које реализује имајући велику

подршку своје локалне самоуправе и заједнице уопште; Крагујевац да укаже на постигнућа своје организације, као једне од организација са највећим бројем чланова и такође покаже како је Крагујевац пример колико сарадња организације овог типа са општином може бити корисна и успешна; Савез Београда - да прослави јубилеј од 60 година постојања и угости представнике сличних организација из

региона. Верујемо да ће организација за церебралну и дечију парализу из Новог Пазара оправдати дато им поверење и угостити делегате из наших организација на најбољи могући начин уз добро осмишљен и припремљен програм Централне манифестације.

Већ трећу годину заредом, Савез је реализовао пројекат „Саветодавно терапијске услуге намењене особама са церебралном и дечијом парализом и њиховим породицама“, који је подржало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Сектор за бригу о породици. Пројекат је замишљен као услуга подршке у унапређењу и очувању функционисања породице и њених чланова. Саветодавно - терапијске услуге су усмерене ка превазилажењу проблема и тешкоћа са којима се суочавају особе са церебралном и дечијом парализом, као и њихове породице, али и на јачање њихових позитивних снага и

потенцијала личности. Обезбеђењем стручне помоћи и подршке појединцима и породици у кризи, кроз саветодавно – терапијски рад, социјално – едукативне и информативне услуге у циљу унапређења породичних односа, решавања животних тешкоћа, ради се на превенцији или умањењу социјалних проблема и ублажавању њихових последица. Пројекат има за циљ оснаживање особа са церебралном и дечијом пара-

АКТИВНОСТИ САВЕЗА

лизом и чланова њихових породица. Индивидуални сусрети терапеута са члановима су реализовани неколико пута недељно у просторијама Савеза за церебралну и дечију парализу док су се групне радионице са другим терапеутом реализовале у просторијама друштва из Сремске Митровице, Земунa и Раковице.

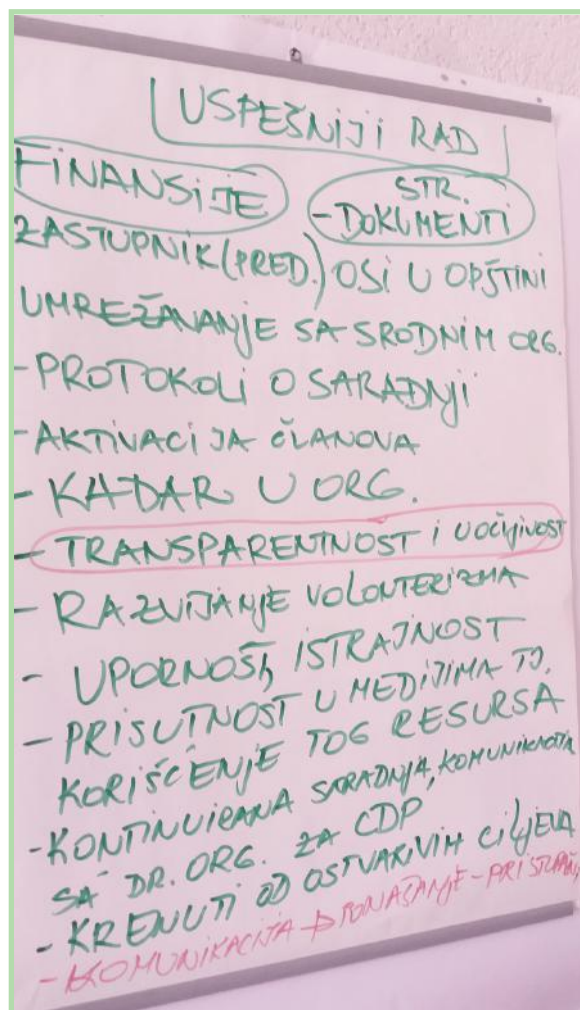
У оквиру Јавног рада, преко Националне службе за запошљавање, у Савезу су, у периоду од 120 дана ангажоване три особе са инвалидитетом на пословима који су прилагођени њиховим могућностима, знању и интересовању. Утисак је да је овај ангажман њима донео искуство и напредовање у стицању нових знања, вештина и развијања самосталности, а стручној служби и организацијама су представљали значајну подршку у раду и обављању свакодневних активности. Јавни рад носи назив „Оснаживање особа са инвалидитетом кроз процес рада и професионалног оспособљавања“.

Часопис „ПреОКРЕТ“ је пројекат који Савез реализује преко конкурса за суфинансирање пројекта из области јавног информисања уз подршку Министарства културе. Представља прилику да се промовишу постигнућа и успеси организација, појединачних чланова, да се поделе значајне стручне информације и корисни текстови из области образовања, спорта, свакодневног живота и објаве литерарни радови чланова. Ове године „ПреОКРЕТ“ окупља и нове чланове у уредничком тиму, па верујемо да ће то читаоци приметити и да ће им бити од користи иновативне рубрике и текстови са занимљивим и актуелним темама. Планирано је да до краја године изађу два двоброја нашег часописа.

Током периода од маја до краја септембра 2017. године, Савез за церебралну и дечију парализу реализује преко Министарства за рад, запошљавање,

борачка и социјална питања - Сектора за заштиту особа са инвалидитетом пројекат под називом „Унапређење положаја организација Савеза за церебралну и дечију парализу Србије у локалној

АКТИВНОСТИ САВЕЗА

заједници“. Замишљен је као пружање непосредне подршке организацијама кроз активности стручне службе и спољних стручњака - консултаната у вези са питањима, важним за будућност и унапређење рада локалних организација - чланица, као и унапређење положаја особа са инвалидитетом уопште. Та питања су: разумевање значаја и имплементација Стратегије за унапређење положаја особа са инвалидитетом и акционог плана у локалним заједницама, подстицање на израду и креирање, спровођење акционог плана у локалним заједницама, лиценцирање услуга социјалне заштите, формирање и јачање Савета организација које окупљају особе са инвалидитетом на локалу, као и унапређење самозаступања и промоције организација у локалној заједници. Кроз претходне активности Савеза су мапиране потребе организација и њихов положај и улога, домети у локалној заједници, као и евидентирани могући правци деловања и смернице како би се рад организација унапредио.

За сада су окупљања, радионице и предавања реализована у Крушевцу, Блацу, Јагодини, Новом Саду, Свилајнцу и Великој Плани, при чему су Друштва за церебралну и дечију парализу из тих градова били домаћини, а гости Друштва из Сремске Митровице, Куле, Суботице, Кикинде, Апатина, Сомбора, Титела, Ниша, Прокупља, Лесковца и Параћина.

Као конкретне продукте реализације овог пројекта очекујемо започињање израде локалних акционих планова у појединим општинама на иницијативу наших организација, настајање нових партнерских односа између организација за церебралну и дечију парализу и њихових локалних самоуправа, као и брошуру која ће представљати водич ка унапређењу рада организација за церебралну и дечију парализу.

И ове године, Савез организује летовање у Грчкој, у Пефкохорију. Група ће боравити десет дана током септембра у хотелу уз

активности које су прилагођене потребама и интересовањима особа са церебралном и дечијом парализом. Верујемо да ће се лепо одморити и провести, што је искуство у току претходних година показало. Пружајући подршку и контактирајући свакодневно са представницима организација и чланством, стручна служба је имала прилику да прати и потврди који су то све изазови с којима се они суочавају и у ком правцу је потребно да осмишљава и планира своје деловање и на даље. Утисак је да је потребно нарочито пружити подршку организацијама да се боље позиционирају и ојачају свој утицај у локалној заједници, да унапреде своје вештине промоције и лобирања, више пажње посвете осмишљавању и изради стратешких и акционих докумената, као и обезбеђењу одрживости, нарочито финансија. Чланство се сусреће са препрекама у остваривању права на туђу негу и помоћ, запошљавање и школовање. У пракси се примећује често занемаривање или одсуство поштовања законом загарантованих права. Сигнал Савезу јесу управо такви примери из свакодневног живота у вези са којима нам се чланство обраћа, при чему се стручна служба труди да правовремено и сврсисходно реагује. Значајна тема којој је била посвећена нарочита пажња, јер је управо то била потреба великог броја особа са церебралном или дечијом парализом и чланова њихових породица јесте питање лишавања пословне способности.

АКТИВНОСТИ САВЕЗА

Планирано је и да се током реализације различитих пројектних активности, али и уопште у раду стручне службе посвети пажња обезбеђењу добрих, поузданих информација било кроз индивидуалне разговоре, било кроз едукације или предавања на ову тему и у будућности.

Мишљења смо да унапређењу транспарентности и доступности свих оних информација које су од значаја за наше чланове доприноси сајт Савеза за церебралну и дечију парализу Србије, чијој је изради посвећена нарочита пажња. Све споменуте теме и питања су постављена и обрађена на сајту, што члановима свакако олакшава комуникацију и доприноси уштеди у времену које проведу трагајући за одговорима на своја питања.

Верујемо у квалитетан сараднички однос и партнерство између локалних организација и стручне

службе Савеза, као и препознавање стручне службе као респонзивне и ефикасне у односу на чланове. Тежимо обезбеђењу транспарентности у раду, пружању адекватне и правовремене саветодавне, практичне и ефикасне подршке у различитим областима: здравству, социјалној заштити и образовању. Уверени смо да се рад једне стручне службе најуспешније организује и унапређује онда када постоје повратне информације, размена, договори, планови, међусобна подршка и сарадња између ње и представника локалних организација за церебралну и дечију парализу и њихових чланова. Надамо се и радимо да такав однос опстане и развија се и у будућности.

Селма Ћатовић

ЛЕТОВАЊЕ

УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАЊА „СУНЦЕ“ ЗА ЦЕРЕБРАЛНУ И ДЕЧИЈУ ПАРАЛИЗУ ЈУЖНО – БАЧКОГ ОКРУГА НА КЛИМАТСКОМ ОПОРАВКУ У БУДВИ

Још као студент Филозофског факултета у Новом Саду, сваког лета из Вршца са мајком ишла сам на море, на климатски опоравак и рехабилитацију са друговима и другарицама из удружења грађана „СУНЦЕ“, за церебралну и дечију парализу јужно – бачког округа из Новог Сада.

Ове године смо били у Будви, смештени смо у хотелу Парк, где нас је сачекало љубазно особље и где нас је први пут на плажи сачекала рампа за особе са инвалидитетом, уз помоћ које можемо да сиђемо до воде. Време нас је послужило. Пливали смо и уживали у морским чарима, пливајући и вежбајући уз шипку, коју су направили за особе са инвалидитетом. Хвала људима који су нам направили рампу и омогућили да што лакше уђемо у море. Желимо да се захвалимо граду Новом Саду који је путем пројеката издвојио један део средстава, за млађу децу, као и за превоз до Будве за наше путнике.

Али, на жалост још увек наилазимо на неразумевање људи, који се сигурно питају шта ће они овде.

Не схватају да и ми имамо право да дишемо ваздух, да имамо потребу да пливамо, уживамо и одмарамо се као и они и да ми ни по чему нисмо другачији од других. Чак је била ситуација, да су људи стављали

пешкире на пролаз, где ми пролазимо до воде. Иако их замолимо да се помере, јер ту пролазимо са колицима, тешко им падне да се помере.

Постоји неверица међу људима

и докторима да особе са инвалидитетом могу да пливају.

Постоји сумња у то. Из године, у годину доказујемо да нам пливање и вежбе много значе и да нам помажу да очувамо опште стање, као и да напредујемо и будемо све бољи и бољи.

И док нас наши људи не разумеју, странци нас с друге стране разумеју и помажу нам.

Иако наилазимо на понеку препреку и неразумевање, што је за нас свакодневница, сваке године се ми међусобно лепо дружимо, уживамо и једва чекамо идуће лето да дођемо на море, у нади да ће једног дана бити боље и да ће људи имати другачију свест о нама.

Јасна Крсмановић

ВЕСТИ ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈА

Увођење социјалног предузетништва у Ужицу кроз развој пројекта “Интернационалног центра за локалну демократију”

У оквиру међународног програма под називом “Локална управа са приступом заснованим на правима” који финансира Шведска организација ICLD (Интернационални центар за локалну демократију), представници две организације особа са инвалидитетом из Ужица: Удружења инвалида церебралне и дечије парализе и Градског удружења слепих и слабовидих, уз подршку града Ужица и Регионалне развојне агенције “Златибор” аплицирали су са пројектном идејом “Увођење социјалног предузетништва у граду Ужицу”.

Како је пројектна идеја добила подршку од стране овог програма, у оквиру првог нивоа процене, представници ових удружења и партнери (Град Ужице и РРА “Златибор”) добили су прилику да ову идеју представе представницима ICLD-а у главном граду Грузије Тбилисију, у оквиру тренинга организованог од 16. до 19. маја.

Тим Ужица чинили су представници Удружења инвалида церебралне и дечије парализе Ужице Ана Ђокић и Чедомир Цицковић, Градског удружења слепих и слабовидих Душан Тошанић, Регионалне развојне агенције “Златибор” Тамара Петровић и представници Града Ужица, заменик градоначелника Немања Нешић и члан градског већа Петар Благојевић.

У своје врсно “надметању” са још шест пројектних идеја (од којих су свих шест из три града из Грузије, а наша једина из Србије), Ужичка иницијатива прошла је веома добро и добила свесрдну подршку донатора за наставак и пуну имплементацију у будућности.

Наставак пројекта подразумева подршку ICLD-а развоју ове пројектне идеје током више фаза пројекта у трајању од укупно 18 месеци, а резултат свега би требао бити детаљан и конкретан предлог пројекта иза кога стоји управо ICLD, а са којим би се након тога успешно могло аплицирати код страних и домаћих донатора управо за имплементацију ове пројектне идеје.

Стога и овај пројекат треба схватити као фазу једног дугорочног процеса који ће, ако све буде у складу са уложеним напорима, на послетку резултирати отварањем социјалног предузећа у Ужицу које ће бити јединствено у Србији (а можда и шире) по томе што ће у себи обједињавати више различитих делатности и у коме ће, самим тим, посао на дуги рок, моћи да нађу особе са различитим врстама инвалидитета, али и други припадници тзв. “маргинализованих” група.

Чедомир Цицковић

Обука за рад у сушари

Удружење инвалида церебралне и дечије парализе Ужице у оквиру успостављања делатности сушења воћа и поврћа реализовало је од 14. до 15. јуна стручну обуку у области технологије сушења ових сировина у просторијама “Бизнис инкубатор центра” у Севојну.

Обука је реализована у сарадњи са “Истраживачким, производним и едукативним центром за сушење воћа и других биоматеријала” Пољопривредног факултета у Новом Саду. Оснивач и директор овог центра, професор Мирко Бабић и одржао је ову дводневну обуку.

Од средстава добијених од Министарства правде за реализацију пројекта “Радна инклузија особа са инвалидитетом”, у новембру 2016. године набављена је и инсталирана кондензациона сушара за сушење воћа, поврћа, гљива и лековитог биља, капацитета до једне тоне сировине за 24 сата. У оквиру истог пројекта набављена је и дигитална магацинска вага капацитета до 1,5 тоне, најмодерније пластичне гајбице дома-

ВЕСТИ ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈА

ћег произвођача за привремено складиштење сировог материјала. Сва опрема и инвентар, уз подршку града Ужица, смештени су у хали у оквиру "Бизнис инкубатор центра" у Севојну. Наведени простор уз помоћ донатора је додатно адаптиран и прилагођен особама са инвалидитетом, које би требало да буду радно ангажоване односно запослене у оквиру обављања ове делатности.

Пре него што се пређе на следећу фазу која подразумева оснивање Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, у складу са Законом о запошљавању и рехабилитацији особа са инвалидитетом – неопходно је да оне особе са инвалидитетом које су планиране да буду ангажоване на самом почетку, заједно са стручним лицима (координатором и технологом) прођу обуку са акцентом на технолошки процес сушења, превасходно воћа и поврћа.

Као једина научна институција специјализована и лиценцирана за пружање ове делатности "Истраживачки, производни и едукативни центар за сушење воћа и других биоматеријала" показао се као саморазумљив за квалитетно и компетентно пружање ове услуге.

Професор Бабић, као неко ко се већ пар деценија бави унапређењем технологија сушења одржао је неколико теоријских сесија из области традиције сушења, припреме материјала, предтретмана, самог процеса сушења, складиштења, па и промоције и пласмана ових производа у чему такође има искуства.

Посебно занимљив део био је представљање иновативне технологије сушења коју је код нас иновирао и патентирао управо овај научни институт. Основна иновативност те технологије састоји се у тзв. "осмотском предтретману" који скраћује време сушења и побољшава квалитет осушених производа.

У комбинацији са овим теоретским "блоковима" професор је за десет присутних полазника: представника удружења, односно будућих запослених, али и представника регионалне развојне агенције Златибор, која од почетка пружа подршку Удружењу у реализацији и имплементацији ове делатности - организовао и практичан део и сушење различитих сировина: јабука (чипса од јабуке), крушака, трешања, органских шумских јагода, али и поврћа у виду биозачина (шаргарепа, першун, целер и пашканат).

Сво воће сушено је у две варијанте: стандардној, односно конвенционалној и осмотској односно оној која подразумева примену осмозе као предтретмана, како је то већ објашњено. Међутим овом приликом та технологија је примењена на примитиван начин и онако како се то не може радити у коонтинуираној и обим-

нијој производњи.

Међутим, Институт на чијем је челу професор Бабић, заједно са сарадницима развио је у протеклом периоду опрему која се може користити у стандардизованом производном процесу који на послетку укључује и примену НАССР стандарда.

Видевши ентузијазам и енергију људи у Удружењу који стоје иза целе ове приче, професор је изразио спремност и вољу да у наредном периоду и лично и као реномирани Институт, јединствен у нашој земљи, пружи сву неопходну стручну и техничку помоћ у успостављању и развијању ове делатности до нивоа Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом. То предузеће, с обзиром да би било једино тог типа у Златиборском округу, а да би се развијало на најсавременијим техничко - технолошким, па стога и строго тржишним принципима – представљало би кључни генератор у одрживом и дугорочном запошљавању особа са инвалидитетом у граду Ужицу, а и шире!

Чедомир Цицовић

Прослава значајних датума у организацији Друштва за церебралну и дечију парализу Кикинда

Прослава „Међународног дана особа са инвалидитетом“ је одржана 3. децембра 2016. године у просторијама ресторана „Ловац“. Овом скупу је присуствовало око 100 чланова са њиховим пратиоцима, гостима из других организација и гостима из локалне самоуправе.

Домаћин ове прославе је било наше друштво, а помагали су и учествовали у прослави: Друштво ампутираца, Удружење слепих и слабовидих, Удружење бораца кикиндске општине, Друштво дистрофичара Кикинда и Удружење мултипле склерозе из Кикинде. Прослава је трајала у периоду од 10 до 15 часова, где је председник општине Кикинде, Павле Марков одржао кратак говор, након чега је уследило весеље уз музику и ручак.

Прослави Нове године која је одржана 28.12.2016. године у просторијама ресторана „Ловац“ присуствовало је око 40 чланова са пратиоцима и гостима из других организација. Друштво мултипле склерозе из Кикинде је помогло у организовању ове прославе.

У току прославе подељено је 18 пакетића најмлађим члановима друштва за церебралну и дечију парализу које је донирала Локална самоуправа, након чега је уследио ручак и весеље. На овој прослави чланови управног одбора друштва за церебралну и дечију парализу, Драган Француз и Желимир Милић су регулисали трошкове музике и делом трошкове пића. У оркестру који је увеселио

госте су били отац нашег члана Миклуц Ђорђа и његов стриц, на чему им је друштво веома захвално.

Прослава дана жена је организована 7. марта такође у просторијама ресторана „Ловац“. У прослави „Осмог марта“ су учествовала, помогла и прославила иста удружења која су организовала и прославу Нове године, а наше друштво је било домаћин. На прослави је било око 50 чланова са пратиоцима и гостима, где је женском делу чланства уручен цвет, након чега је уследило весеље и ручак. Трошкове музике и превоз обезбедило је наше друштво. Скуп је почео у 10 часова, а прослава се завршила око 16 часова. За музички програм су се опет побринули отац и стриц нашег члана, Миклуц Ђорђа.

Стеван Зарић

Радионица са глином

Да поред забавних активности у кикиндском друштву се одвијају и радне активности, сведоче радионице за „Рад са глином“ које се неколико година уназад, у сарадњи са Центром за ликовну и примењену уметност „ТЕРРА“ одржавају у просторијама Друштва за церебралну и дечију парализу Кикинда. На овим радионицама углавном су чланови друштва млађег узраста, који уз асистенцију господина Игора Грандића праве предмете од глине. Учесници радионица имају прилику да виде изложбу радова са претходних радионица и евоцирају успомене на захвалнице и дипломе освојене у досадашњим такмичењима из ове области.

Стеван Зарић

ВЕСТИ ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈА

“ВИКЕНД ПРЕДАХ” У РАКОВИЦИ

Пројекат под називом „Викенд предах – радионице са децом са церебралном и дечијом парализом и њиховим породицама“, Друштво за церебралну и дечију парализу Раковица реализује у периоду од маја до краја септембра 2017. године уз подршку

Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Сектора за заштиту особа са инвалидитетом.

Пројекат подразумева реализацију психосоцијалних и саветодавно - терапијских радионица, креативних, културних и забавних активности дружења. Активности су инклузивног карактера, а усмерене су ка подстицању социјализације, развијању активније улоге деце са смењама и њихових породица у друштву, повезивања са

другим ресурсима који постоје у окружењу. Кроз ове активности које се реализују током викенда, родитељима се нуди прилика да „предахну“, да се одвоје од деце како би се посветили неким другим обавезама или пак, имали мало времена за себе и своје потребе. Чињеница је да родитељи деце са смењама у развоју су 24 сата усмерени на бригу о деци, често улажући велике напоре да координишу између свих обавеза: бриге о оброцима, о нези, школовању, одласку код лекара, сопственом послу, као и о другим члановима породице. Ако се узме у обзир да

имају недостатак подршке из окружења и мањак ресурса на које могу да се ослоне, сведоци смо тога како родитељи постају исцрпљени. Углавном су усмерени само на сопствене снаге, што често може водити ка осиромашењу контаката изван породичног окружења, искључивању из активности заједнице, што индиректно води ка смањењу родитељског капацитета за бригу и о деци и о себи, ка немогућности потраживања и проналажења потребне подршке и сл.

Овим пројектом омогућавамо да деца и млади буду збринути, активни и да конструктивно проводе време током викенда, док за то време родитељи могу да се посвете другим обавезама или једноставно искористе га како би се одморили и посветили себи. За децу и младе са инвалидитетом је осмишљен инклузивни програм викенд боравка уз координацију и рад стручног кадра. Радионице саветодавно - терапијске и психосоцијалне подршке реализује дефектолог у време викенда у трајању од четири сата и то у комбинацији индивидуалног и групног рада укључујући и активности стицања животних вештина (самостално обављање једноставних животних функција, социјализовано понашање у групи, побољшање говорног статуса, побољшање организованости сазнајних функција), а све у циљу максималног развоја потенцијала сваког корисника и подстицања инклузије. Креативне радионице се спроводе такође викендом у трајању од четири сата и подразумевају: упознавање учесника са радионичарским материјалом, процену афинитета и могућности сваког појединца и усклађивање материјала према индивидуалним способностима учесника. Рад је организован у мањим групама које су оформљене у односу на способности корисника, специфичности материјала и активности. Овим радионицама се подстиче и унапређење моторичких способности деце, а израђују се предмети од одабраних материјала кроз групне радионице уз развијање и самосталности и креативности. Планирана је организација изложбе. Културне и забавне радионице су замишљене као дружења уз организовање посета културним манифестацијама, спортским догађајима, приредбама, као и кроз организацију излета у природу, итд.

ке реализује дефектолог у време викенда у трајању од четири сата и то у комбинацији индивидуалног и групног рада укључујући и активности стицања животних вештина (самостално обављање једноставних животних функција, социјализовано понашање у групи, побољшање говорног статуса, побољшање организованости сазнајних функција), а све у циљу максималног развоја потенцијала сваког корисника и подстицања инклузије. Креативне радионице се спроводе такође викендом у трајању од четири сата и подразумевају: упознавање учесника са радионичарским материјалом, процену афинитета и могућности сваког појединца и усклађивање материјала према индивидуалним способностима учесника. Рад је организован у мањим групама које су оформљене у односу на способности корисника, специфичности материјала и активности. Овим радионицама се подстиче и унапређење моторичких способности деце, а израђују се предмети од одабраних материјала кроз групне радионице уз развијање и самосталности и креативности. Планирана је организација изложбе. Културне и забавне радионице су замишљене као дружења уз организовање посета културним манифестацијама, спортским догађајима, приредбама, као и кроз организацију излета у природу, итд.

Данијела Иванчевић

ВЕСТИ ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈА

Отварање учионице у Великој Плани

Удружење особа са церебралном и дечијом парализом „Воља за животом“ из Велике Плана је у оквиру Дневног боравка „Лане“ 13.07.2017. отворило учионицу за рад са корисницима којима се пружа услуга Дневног боравка. Иако је првенствено намењен корисницима ове врсте услуге, и остали корисници су добродошли када год им се за то укаже прилика.

У учионици се свакодневно одржавају активности чији је циљ подстицање когнитивног развоја корисника, развоја говора и писања, социјалних вештина, креативности, као и развијање свакодневних животних вештина. Идеја је да кроз различите приступе у раду, помогнемо корисницима са тешкоћама у развоју да стабилизују и одрже очуване способности, али и да их развију. Активности су осмишљене тако да се излази у сусрет развојним потребама и могућностима сваког корисника посебно, у складу са индивидуалним планом подршке. Да би се то реализовало на квалитетан начин, сваку активност воде два стручна радника.

У току дана, у тачно предвиђеном времену, одржавају се три активности овог типа у трајању од пола сата, док се једном недељно одржавају активности едукативног садржаја и ликовна радионица које трају по 2 сата.

Као битну подршку у раду истичемо интерактивну „паметну“ таблу која је у учионици, поред рачунара, једно од најбитнијих савремених техничких средстава за рад.

Простор је тако осмишљен да је омогућен директан приступ сваком кориснику како би им се пружила помоћ у раду и вршиле корекције када је то потребно. Седење у кругу омогућава и бољу интеракцију између самих корисника.

Начин рада са децом је претежно радионичарски, али се користе и различити облици савремене наставе. Претежно се ради са групом корисника, ређе индивидуално. За рад се користе материјали из литературе која је прилагођена њиховом узрасту и

потребама.

Овај простор се такође користи и за размену знања и искустава стручних радника и сарадника са родитељима корисника. Из тог разлога се сваког петка организују интерактивна предавања и дискусије чије су теме специфичне тешкоће и дијагнозе са којима се корисници сусрећу, карактеристични васпитни стилови родитеља и реакције локалне заједнице.

Све активности су осмишљене са циљем отклањања развојних сметњи корисника, јачању њиховог самопоуздања, субјективног доживљаја тешкоће, интеграције у социјалну средину, осамостаљивања, сазревања, развоја полног идентитета и целокупног понашања према себи (од формирања основних навика, до изградње здравих животних стилова) и другима.

На првом месту нам је најбољи интерес корисника, зато радимо тимски, континуирано пратимо промене код сваког корисника и прилагођавамо план њиховом оптимуму.

Простор је предвиђен и за састанке сарадње са представницима локалне самоуправе, као и за сараднике из земље, региона и шире. У свему имамо супервизијски надзор Србијанке Андрејић (dcp_jagodina@yahoo.com), системског породичног терапеута из Јагодине.

Данијела Јовановић

ВЕСТИ ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈА

„Цвет у сенци“ – пројекат зајечарског Друштва за церебралну и дечију парализу

Наше друштво је било вредно у протеклом периоду и реализовало низ активности које се тичу опремања просторија и припрема за реализацију креативно – окупационих радионица за децу из маргинализованих група у Зајечару.

Пројекат под називом „Цвет у сенци“ је осмишљен са циљем да допринесе побољшању квалитета

одрастања и социјализације деце са инвалидитетом и деце из других маргинализованих група у Зајечару. Пројекат је подржан од стране Амбасаде Пољске и Министарства спољних послова Пољске, а подразумева

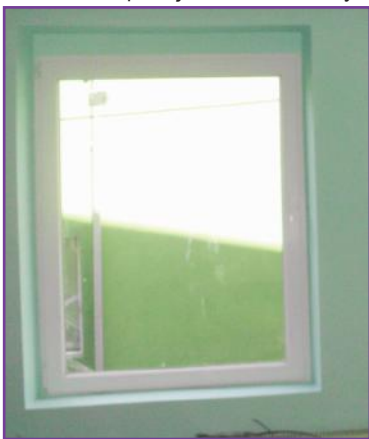
најпре реконструкцију просторија друштва.

Реконструкцијом су унапређени капацитети друштва и просторија за реализацију различитих активности, пре свега: радионица, састанака, али и дружења.

С поносом, наше друштво може рећи да деца имају прилику да у топлотном, ведром и комфоном простору вредно раде, уче, друже се, развијају доживљај заједништва и припадности.

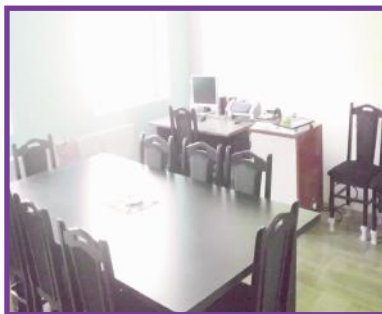
Који су то све циљеви и задаци које желимо испунити овим пројектом? То су: реконструкција просторија и организовање

едукативних, културно - образовних и спортских активности и манифестација, које доприносе психо - физичком развоју деце, побољшању квалитета њиховог одрастања и соци-

јализације, посебно деце са интелектуалним сметњама и инвалидитетом, деце без родитељског старања и деце из социјално угрожених породица у граду Зајечару.

У оквиру пројекта биће реализована продајна изложба и посета спортском догађају. Веома смо захвални на подршци донатора јер смо ранијих година радили у веома

скромним условима, што је представљало нарочито проблем у зимским месецима. Прилика која нам је указана представља и „ветар у леђа“ да наставимо да предано радимо и боримо се да млади у

Зајечару имају прилику да се међусобно повезују, упознају боље своје сличности и разлике. Такође, желимо да наставимо да чинимо нашу локалну заједницу отворенијом и приступанијом, да укажемо на успехе и постигнућа младих са инвалидитетом и тиме, свакако допринесемо и развоју толерантнијег и приступачнијег друштва уопште.

Фотографије приказују процес реконструкције.

Иван Симић

ВЕСТИ ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈА

ЉУДИ ВЕЛИКОГ СРЦА

Да још има људи великог срца и душе говори нам пример добре воље и иницијативе која се покренула у Друштву за церебралну и дечију парализу Земун. Захваљујући донатору рачунарске опреме који је желео да остане анониман, затим председнику Друштва за церебралну и дечију парализу Земун, Даниелу Пеурачи уз посредовање Савеза за церебралну и дечију парализу Србије, наше Удружење церебралне и дечије парализе „Ласта „ из Куле је решило

велики проблем везан за рачунарску опрему. Председник „Ласте“, Небојша Каралић истиче како је рад удружења био доведен у питање и извесно време је тешко функционисало због недостатка рачунара и опреме. Небојша се у име чланова и удружења захваљује, пре свега донатору рачунара и комплетне рачунарске опреме, Даниелу на иницијативи коју је показао, као и Савезу за церебралну и дечију парализу Србије на посредовању. Када се проширила вест о томе како „Ласта“ има тешкоће и недостатак основних средстава за рад, господин Пеурача се заузео да помогне.

Постоји снажна жеља да се негују и развијају добри односи и солидарност између ове две организације. Овакав гест је вредан изузетне пажње и похвале уз констатацију да ипак нема проблема који се не може решити, ако људи добро препознају проблем и иду му у сусрет.

Још једном велико ХВАЛА!

Драган Зирић

Активности удружења „Пријатељи Титела“ у првој половини 2017. године

У првој половини 2017. године, Удружење за церебралну и дечију парализу „Пријатељи Титела“ из Титела реализовало је и започело бројне активности.

Завршени су третмани логопеда и дефектолога за децу са сметњама у развоју и говорно - језичким тешкоћама који су реализовани у сарадњи са школом „Милан Петровић“, локалном самоуправом, родитељима деце и представницима удружења који су волонтерски организовали превоз деце из околних места до школа.

Сprovedена је интерна обука за личне пратиоце деце са сметњама у развоју и телесним инвалидитетом у сарадњи са Центром за социјални рад, ОШ „Светозар Милетић“, ШОСО „Милан Петровић“, локалном самоуправом и стручним радницима.

У вези са стандардима против - пожарне заштите, спроведена је обавезна обука за запослене у организацијама које пружају или планирају да постану пружаоци социјалних услуга, набављена је неопходна опрема и извршен преглед пословног простора, донет правилник, као и низ аката и добијена сагласност Министарства унутрашњих послова.

На основу Конкурса за доделу бесповратних средстава за финансирање програмских активности и пројеката намењених удружењима са територије

општине Тител за 2017. годину, удружењу су додељена средства у износу од 100.000,00 динара.

Одржано је лигашко такмичење у

парастреличарству „Outdoor“ у Тителу, у организацији Удружења за церебралну и дечију парализу „Пријатељи Титела“ – секције за спортске и рекреативне активности особа са инвалидитетом. На покрајинском такмичењу „Златни глас“ у Апатину, председник Удружења за церебралну и дечију парализу „Пријатељи Титела“ из Титела, Очај Ђорђе, освојио је треће место.

У просторијама удружења, по плану се одвијају месечне активности удружења као што су: трибине, округли столови, саветодавне, радно - окупационе и креативне радионице.

У току је спровођење Јавног рада за особе са инвалидитетом, а реализује се и друштвено - корисни рад лица на основу судског налога и то уз координацију Центра за социјални рад.

Такође, представници Удружења „Пријатељи Титела“ очекују резултате конкурса за пројекте са којима су аплицирали код Министарства и Покрајине.

Очај Ђорђе

ВЕСТИ ИЗ ОРГАНИЗАЦИЈА

Информације из Прокупља

У Прокупљу се тренутно реализују бројни пројекти у којима активну улогу има и наше Друштво.

Поменућемо неке од њих :

1. „Помоћ у кући“ – подржала Општина Прокупље
 2. Радно окупациона терапија „Душа попут птице“ – подржало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
 3. Подршка особама са инвалидитетом - Подржала Европска унија
 4. Помоћ у кући и нега – подржала Европска унија
 5. Побољшање услова живота старијим особама и особама са инвалидитетом - подржала Национална служба за запошљавање.
 6. Унапређење положаја особа са инвалидитетом - подржала Национална служба за запошљавање.
- Веома смо поносни на ту чињеницу јер смо вредно радили. Запослена су 22 радника (међу којима има и особа са инвалидитетом). Укупне вредности пројеката су око 5.000.000 динара. Очекујемо и подршку Општине Прокупље за пројекат Обука особа са инвалидитетом за тражење посла и рад на рачунару.

Милена Ђорђевић

У парку у центру Прокупља постављене су кућице за птице које праве чланови удружења у оквиру пројекта „Душа попут птице“ који је финансирао Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Кућице су постављене и у парковима код цркве Св. Прокопија, Железничке станице, Апотеке и другим зеленим површинама.

НАША ИСКУСТВА

НЕКА СЛОВА ГОВОРЕ – УПОЗНАЈТЕ НАС !

Међународни дан церебралне парализе се обележава сваке прве среде у октобру и то је дан који је посвећен особама са церебралном парализом. Октобар је месец који за собом доноси недељу солидарности која је такође посвећена особама са последицама церебралне и дечије парализе, већ традиционално се обележава сваке године у различитим градовима. Церебрална парализа (Paralysis cereбрalis infantium, lat.) је скуп најразноврснијих физичких, чулних и менталних оштећења која настају као последица повреде мозга, најчешће у случајевима приликом порођаја и у раном детињству.

Важно је, да се по ко зна који пут понови, да церебрална и дечија парализа не представљају болест, већ да је то СТАЊЕ КОЈЕ ОСТАЈЕ ЗА ЦЕО ЖИВОТ.

Свака особа са последицама церебралне и дечије парализе је различита. Неко хода и има само деформитет руке или ноге, неко само отежано хода, неко користи ходалицу, штаке, штап или колица. Има нажалост и особа које само медитирају, користе пелене и свој живот проводе у кревету. Говор који је најлепши дар човеку, код ове групе особа је неким

очуван, док неки јако отежано говоре, а неки само испуштају крике.

Ментална оштећена, спазам, као и невољни покрети су код неких мање или више изражени. Церебрална парализа може бити комбинована, са различитим спектром мањих или већих оштећења са којима се живи, школује, ради, воли, прихвата живот... Особама са инвалидитетом не треба сажаљење, него разумевање и пре свега поштовање личности и гарантованих права. Не говорите уместо нас, јер међу нама има особа које морају и могу да се изборе за своје место у друштву. Упознајте нас и лакше ћемо се разумети, не дискриминишите особе смањених менталних способности јер су и оне особе које имају право на свој изражени став, мишљење... Пустите особу која не говори или отежано говори, да се на свој начин изрази и поштујте њено мишљење.

Уколико обратимо пажњу на податке, колико је у задњих пар година рођено деце са последицама церебралне парализе, питамо се шта медицина и друштво раде за све нас? Многи родитељи имају море питања, која остају без одговора. Да ли родитељима ширимо поруке подршке и мотивације? Да ли обраћамо пажњу на самохране родитеље и где су њихова права?

Морамо да будемо активни, да се изборимо за најосновнија људска права која нам припадају, као што

су: право на рехабилитацију, пословну способност, персоналну асистенцију, помагала...

Дискриминација и омаловажавање особа са последицама церебралне и дечије парализе се дешава сваки дан. У медијима смо познати као популација која само тражи помоћ за лечење, а ретко када се скреће пажња на наше потенцијале и способности.

Зашто на пример не кажемо браво за асистивне технологије које нам пружају самосталност? Зашто не

кажемо браво, особама са церебралном парализом које живе самосталан живот, које су основале породице и имају децу? Зашто не ширимо корисне информације и позитивне примере? Зашто не причамо о рехабилитацији, свакодневном вежбању и пливању које нам доприноси да одржавамо наше физичко стање?

Имам тридесет три године живота са тешким обликом церебралне парализе. Постигла сам више од онога шта су рекле медицинске прогнозе, уз подршку породице, велики труд и вољу. Још увек померам сама границе, ако у ствари оне постоје. Пала сам безброј пута и увек имала вољу да устанем, јер је то живот особе са последицама церебралне парализе, који није лак, али има своје чари.

Јелена Радовић

СПОРТ

Спорт по мери сваког појединца

Спортски савез особа са инвалидитетом Београда у много чему се издваја и заслужује посебну пажњу. Пре свега, највећа заслуга је то што особама са инвалидитетом свих узраста пружа могућност да се баве спортом који је по њиховој мери и оним који заиста воле.

Спортски савез особа са инвалидитетом Београда постоји већ више од 40 година. Окупља 28 организација са око 850 чланова из свих делова града, а услуге пружа непосредно за 1800 особа свих узраста и видова инвалидитета. Оно што овај савез чини посебним је одлична организација уз помоћ које се током године спроводи низ разноврсних активности и манифестација које окупљају преко 2000 учесника из земље и иностранства. Током целе године за своје кориснике обезбеђује бесплатне спортске активности. У више од 40 сати седмично, особе са инвалидитетом свих узраста имају могућност да изаберу онај спорт који желе да тренирају. Избор је велики, од корективне гимнастике, фитнес програма, преко атлетике, пливања, фудбала, седеће одбојке, кошарке у колицима, борилачких спортова, стрељаштва, стоног тениса, голбола, до боћања, риболова, веслања, тениса, клизања, рагбија, јахања, мачевања, плеса у колицима, бициклизма, пикада, шаха и др. Све

програме воде професионални спортски едукатори. Активности се одвијају кроз разне нивое стручног рада, од оног са почетницима кроз петнаестак школа спорта за најмлађе и талентоване, па до професионалног рада са врхунским спортистима, освајачима медаља са бројних домаћих и међународних такмичења, међу којима има светских рекордера, европских и олимпијских шампиона. Савез има велику подршку градског Секретаријата за спорт и социјалну заштиту, сталну добру сарадњу са Факултетом за спорт, са спортским клубовима, Спортским савезом Београда, Спортским савезом инвалида Србије и другим сродним институцијама. Организатор је првенства Београда у 10 спортских дисциплина. Међу осталим бројним пројектима, Савез током летњег и зимског распуста организује за сву школску децу и за све друге особе са инвалидитетом спортске активности и разне друге програме анимације и едукације.

Ирина Максимовић

Спортске активности у Тителу

У суботу 27. маја 2017. године у Тителу на фудбалском стадиону са почетком у 10 часова, одржано је лигашко такмичење "outdoor" - турнир у парастреличарству. Такмичење је реализовано у организацији домаћина - организације "Пријатељи Титела" уз подршку волонтера, Парастреличарског Савеза Србије који је обезбедио пехаре, медаље, дипломе и захвалнице и Спортског Савеза општине Тител који је доделио средства за набавку недостајуће опреме, дневнице судијама, путне трошкове и превоз мета. Председник удружења, Ђорђе Очај отворио је турнир заједно са руководиоцима секције за спортске и рекреативне активности за особе са инвалидитетом: Паваом Мајданђићи и Надеждом Влашки. Такмичарске екипе су се представиле са својим стреличарима из Крагујевца, Панчева, Смедерева, Суботице и Титела у дисциплинама „Olimpik stil“, „gesurve“, „закривљени лук“ и „compound“- сложени лук, са удаљеношћу мета од 70, 60, 30 и 18 м. Представили су се и такмичари - почетници користећи мету на удаљености од 10 м. Постигнути су значајни резултати без обзира на

повремено дување ветра и краткотрајна ометања узрокована кишом. Важно је истаћи да многе такмичаре након овог турнира тек чекају важни изазови, попут државног првенства Србије, светског купа у Чешкој и светског првенства у Кини.

За прво место пехаре су освојили Форго Дејан на 70 м, Грба Милорад на 60 м, Хорват Иштван на 60 м, Панић Борко на 30 м, а у конкуренцији сениор: Јовановић Весна на 18 м. У дисциплини "compound", прво место је припало Доброј Аурелу.

Друго место је припало Жепинић Александру на 70 м, Миленковић Гаврилу на 60 м, Бојовић Дарку на 30 м, а треће Терзин Милошу, Глишовић Небојши на 18 м. У дисциплини "compound" друго место је однео Миловић Дејан, а треће Станишић Миле.

Завршетак турнира у просторијама удружења за церебралну и дечију парализу "Пријатељи Титела" обележен је свечаном доделом награда и признања уз пригодно освежење и послужење.

Очај Ђорђе

ОБРАЗОВАЊЕ

Инклузивно образовање - образовање за све

Школска година је почела, а са њом радости и стрепње у вези са учењем, дружењем, прилагођавањем. Инклузивно образовање пре свега подразумева чињеницу да су сви ученици добро дошли у своје школе, као и то да треба да имају подршку и охрабрење да уче, да доприне се и учествују у свим активностима које су део живота једне школе.

У Србији постоји велики број изузетних примера добре праксе које спроводе наставници, али на жалост, постоји и доста неразумевања и неспремности од стране једног броја просветних радника да унапређују своју праксу у складу са напредовањем образовања уопште. Систем подршке дефинисан је законом и подзаконским актима. Планира се и пружа на нивоу самих школа, на нивоу Министарства просвете, науке и технолошког развоја (МПНТР) преко координатора за инклузивно образовање при школским управама, преко Групе за социјалну инклузију и уз помоћ Мреже подршке инклузивном образовању. Било би пожељно да се сваки родитељ пре уписа детета у школу најпре добро информише о правима и могућностима које пружа инклузивно образовање, без обзира да ли је у питању дете са потешкоћама у развоју или се ради о надареном детету.

Циљ образовања, а самим тим и инклузивног образовања је добробит коју ђак добија кроз своје школовање. То се пре свега односи на развој самопоуздања, на учешће у заједничком раду са осталим ученицима, прихватање и развијање другарских односа са другим ђацима, на учење и развој способности које су потребне за живот. Добробит би требало да препознају и саме школе и заједница у којој се оне налазе, пре свега у ширини размишљања, у прихватању различитости, развијању добрих и позитивних међуљудских односа и успеха које су сви заједно остварили спроводећи добру праксу.

На питање да ли је инклузивно образовање за свакога, одговор је једноставан – Да!

У жељи да поједине информације приближимо и појаснимо родитељима и деци, највише о томе која су њихова права и какве су могућности које пружа инклузивно образовање код нас у Србији, разговарали смо са експерткињом за инклузивно образовање, чланицом Савета и Одбора Мреже подршке

инклузивном образовању, психологом Миленом Јеротијевић. На самом почетку нашег разговора, на питање да ли сва деца треба да иду у редовне школе, одговорила је –

„Инклузија нема алтернативу. Некада смо се позивали на искуства из других земаља, а сада већ могу да се позовем на наша искуства. Ни за кога није боље да буде у специјалном образовању, него у редовном. Нема тог детета за које је боље да буде у изолованим, осиромашеним условима у којима не може да доживи ни делић онога што је живот и онога што пружа природно, вршњачко окружење. Не постоји ништа што је важније за било које људско биће од укључености у заједницу и прихваћености од стране заједнице.“

Сведоци смо ситуација да се у појединим школама родитељи или наставници жале да деца из осетљивих група ометају наставу и праћење наставе другим ђацима. Милена Јеротијевић истиче –

„Ако неко омета децу, треба поставити питање шта раде педагози који воде ту децу. Нема детета са којим одрасла особа не може да изађе на крај. То је замена теза. Ако узрок за неуспех у свом раду просветни радник види у детету, он није свестан какву истину о себи говори, није свестан своје некомпетентности. Он заправо говори да нема довољно педагошких компетенција. Наставници у оквиру свог иницијалног образовања, поред садржаја предмета који ће предавати добијају знања из педагогије, дидактике, методике наставе и развојне психологије. Они који то нису добили, у обавези су да кроз стручно усавршавање из тих области стекну знања и вештине. За рад са свом децом у образовању, неопходне су опште педагошке компетенције, а специфична знања потребна за пружање додатне подршке стичу се кроз стручно усавршавање, промишљање сопствене праксе, сарадњу са породицом, тимски рад и размену искустава.“

ОБРАЗОВАЊЕ

Пракса је показала да они који добро раде са свом децом, добро раде и са децом којој је потребна додатна подршка.“

У свакој школи постоји тим за инклузивно образовање који пружа подршку деци и њиховим родитељима током школовања. Пружање подршке увек почиње са индивидуализацијом свакодневно и у свим активностима у одељењу. Уколико било ко, родитељ, учитељ, разредни старешина или психолог процени да ће за дете бити делотворније да се образује по ИОП-у (Индивидуалном образовном плану) и уколико се сви сложе са тим, пре свега родитељи, онда се може прећи на израду ИОП-а како би се одговорило на образовне потребе конкретног детета (ИОП 1 или ИОП 2). У изради и реализацији ИОП-а тимски учествују сви који су укључени у образовање детета, а то су учитељ, односно наставник предметне наставе, родитељ и психолог, односно педагог. Свако доприноси са свог гледишта, како би се најпре направио педагошки профил, којим ће се даље руководити у планирању и спровођењу подршке, тј. индивидуализације или ИОП-а. Најпре се сагледавају јаке стране и интересовања детета и подручја у којима је детету потребна подршка, односно осмишљавају се начини који ће му омогућити да усваја градиво, које мере подршке ће се користити како би оно напредовало, развило самопоуздање, самосталност, учешће и задовољство учењем током свог школовања. Са овим програмом се може почети у било ком тренутку школовања и тако исто прекинути, уколико се покаже да више није потребан.

Милена Јеротијевић објашњава који су то кораци и наводи - „Сваки родитељ би требало да се упозна са Правилником о остваривању права на ИОП. У ширем значењу речи, ИОП подразумева да је направљен педагошки профил за дете у оквиру кога су наведене његове јаке стране и интересовања и да су одређена подручја у којима му је потребна подршка. Затим се саставља план мера за отклањање физичких и комуникацијских препрека (Образац бр. 1) који представља конкретне предлоге подршке о томе шта ће се примењивати у раду са одређеним детом. Ове мере подршке су саставни део плана часа и примењују се у оквиру рада са целим одељењем. Ако се то добро уради, ИОП у ужем смислу није неопходан.“

Приликом преласка у више разреде основне школе, односно у пети разред, законска је обавеза будућих наставника предметне наставе да се већ током четвртог упознају са децом којој ће предавати, одрже час на коме ће упознати децу са предметом и долазе у посету током наставе. Добри примери показују да је ово упознавање будућих наставника са децом у целини, а нарочито оних из осетљивих група, од великог значаја, јер тако наставници могу боље сагледати на који начин ће приступити и како ће се припремити се за рад са новим одељењем.

Милена Јеротијевић истиче три најважније чињенице које чине смисао образовања: – „Изградити самопоуздање је на првом месту, на другом је друштвена инклузија, односно укљученост у вршњачку групу, а на трећем је учење које мора да се посматра са веома широког аспекта и које се неће догодити ако прва два циља нису остварена.“

Припадност заједници и социјална инклузија је веома важна за сваког од нас. Социјалне способности су често кључне за постизање успеха у животу. Просветни радници су одувек имали важну улогу у развијању и неговању тих социјалних веза и знамо колики утицај може да има добар наставник на нечији успех, избор професије и задовољство бављења истом. Остаје нам да се надамо да ће таквих, ипак бити више.

Мрежа подршке инклузивном образовању формирана је 2010. године од стране групе професионалаца као неформална организација при Министарству просвете Републике Србије. Сви чланови Мреже су стручњаци који имају лично практично велико искуство у раду са децом из осетљивих група. У свакој од 16 Школских управа у Србији постоје чланови Мреже који могу родитељима пружити подршку и савет у вези са школовањем детета. Више информација о активностима Мреже, о правилницима, примерима добре праксе можете наћи на сајту www.mrezainkluzija.org

Ирина Максимовић

ВАЖНА ПИТАЊА

ЛИШАВАЊЕ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ

Тема која нас све погађа и дотиче, а којој се мало говори. Тема која је веома важна за све особе са инвалидитетом, јер на основу става према овом питању, видимо како се заправо у окружењу односе према нама - колико нас поштују - колико поштују наша права и наше достојанство.

Поштовање основних људских права, зајемчених Уставом Републике Србије, представља „*conditio sine qua non*” (услов без кога се не може) достојанственог живота сваке индивидуе која живи на територији наше земље. Стога се строго забрањује вршење сваког облика (посредне или непосредне) дискриминације појединаца по основу било ког личног својства- нпр. пола, старости, културног или етничког порекла, вероисповести, сексуалне оријентације, имовинског стања, политичких и других убеђења, степена образовања, као и постојања психичког и/или физичког инвалидитета (Устав Републике Србије). Једно од основних људских права, јесте и право на пословну способност, која се у Србији стиче навршетком 18. године живота тј. стицањем пунолетства.

Сагласно поменутој Уставној одредби, у Србији се свака пунолетна особа, аутоматски сматра способном да својим радњама и изјавама воље преузима све правне радње (права и/или обавезе), самостално доносећи одлуке од значаја за свакодневни живот- нпр. да да пристанак за своје лечење, склопи брак, донесе одлуку о признавању очинства или материнства, изабере где ће живети, како ће располагати својом имовином, да ли ће подићи кредит, засновати радни однос, кандидовати се и/или гласати на изборима и сл. Мада ограничавање пословне способности пунолетним лицима није предвиђено Уставом Републике Србије, актуелно законодавство наше земље прописује могућност лишавања пунолетних лица пословне способности по судској одлуци, сматрајући је крајње рестриктивном мером, чију примену треба избегавати кад год је то могуће.

Овде је важно истаћи постојање разлике између пословне способности и правне способности. Док пословна способност припада искључиво пунолетним особама, свако „лице има правну способност” (Устав Републике Србије, чл. 37 ст.1)- она се стиче рођењем а губи смрћу. Тако на пример и дете/малолетно лице може поседовати непокретну имовину (право власништва директно произилази

из правне способности) али док не постане пунолетно/пословно способно, том имовином не може управљати, већ ће то уместо њега чинити његови родитељи/законски заступници.

У случају да код пунолетног лица постоје болести или сметње у психо-физичком развоју услед којих “није способно за нормално расуђивање те због тога није у стању да се само о себи стара и о заштити својих права и интереса може бити потпуно лишено пословне способности” („Породични закон” чл. 146, ст.1), чиме се особа која је потпуно лишена пословне способности у правном смислу изједначава са лицем које није навршило 14 година живота. Самим тим особа која је потпуно лишена пословне способности, не може самостално предузети никакве радње које изазивају правне последице, већ уместо ње то чини њен старатељ.

Уколико пунолетна особа која услед „болести или сметњи у психо-физичком развоју својим поступцима непосредно угрожава сопствена права или интересе и интересе других лица” („Породични закон” чл. 147, ст.1), суд доноси одлуку о делимичном лишавању пословне способности у којој се тачно изриче које правне послове конкретна особа може предузети самостално (без консултовања старатеља) а које ће одлуке (уместо ње) доносити њен законски заступник.

О потреби да се конкретно лице лиши пословне способности, одлучује искључиво суд у хитном ванпарничном поступку који се покреће и води по службеној дужности “као и на предлог органа старатељства, брачног друга, ванбрачног партнера, детета или родитеља особе коју треба лишити пословне способности” (“Закон о ванпарничном поступку” чл. 32 ст. 1). Поступак се покреће и по предлогу деде, бабе, брата, сестре, као и унука, уколико особа коју треба лишити пословне способности и лице које подноси предлог живе у заједничком породичном домаћинству. Центар за социјални рад, као орган старатељства има могућност да особи чија се пословна способност преиспитује, током трајања

ВАЖНА ПИТАЊА

овог поступка постави привременог старатеља а све у циљу заштите најбољих интереса лица према коме се води поступак ("Закон о ванпарничном поступку", "Породични закон").

Одлуку о лишавању пословне способности, суд доноси на основу медицинског вештачења у коме мишљење морају дати најмање два лекара одговарајућих специјалности, релевантне медицинске документације, исказа добијених од подносиоца захтева, привременог старатеља, изјаве саме особе чија се пословна способност преиспитује, као и свих других лица која могу дати значајне информације о њеном животу. Суд може одустати од саслушања лица чија се пословна способност преиспитује "само ако би то могло да буде штетно по његово здравље или ако саслушање уопште није могуће с обзиром на душевно или физичко стање тог лица" ("Закон о ванпарничном поступку" чл. 36 ст. 3).

У судском решењу о лишавању појединца пословне способности, обавезно се одређује рок од најдуже три године у оквиру кога се мора извршити преиспитивање да ли разлози због којих је дошло до лишавања пословне способности и даље постоје, односно да ли су се стекли услови за враћање пословне способности.

Када судска одлука о лишавању пословне способности постане правоснажна, суд је доставља органу старатељства, који је дужан да у року од 30 дана од дана пријема судске одлуке постави старатеља. Податак о губитку/ограничавању пословне способности се уписује у матичну књигу рођених. Уколико особа лишена пословне способности у свом власништву поседује нешто од непокретне имовине, одлука о лишавању пословне способности уписује се и у јавни регистар права на непокретности ("Закон о ванпарничном поступку").

Избор старатеља који ће штитити права и интересе особе која је лишена пословне способности, представља још једно подручје у коме долази до дискриминације особа чија се пословна способност преиспитује. Тако и поред законске обавезе суда да лицу против кога је покренут поступак лишавања пословне способности, пружи могућност да изнесе лични став о томе кога би желело за стараоца, већина њих остаје ускраћена за ово право, првенствено због распострањености уверења да ова

лица нису способна да у овој области начине рационалан избор („Старатељство и људска права у Србији-Анализа правног уређења и праксе старатељства у Србији“, 2006).

Овде је важно нагласити да у актуелном законодавству Србије не постоји алтернатива лишавању пословне способности, што оправдано можемо сматрати једним од узрока честе примене овог правног института према особама са инвалидитетом које живе у Србији. Због тога је препоручљиво да се када је год то могуће особа са инвалидитетом (само) делимично лиши пословне способности, чиме јој се оставља могућност да сходно својим очуваним потенцијалима (уз подршку/помоћ старатеља) достојанствено и што самосталније одлучује о властитом животу. Нажалост, досадашње искуство показује да се поменути правни институт у Србији веома ретко примењује, чинећи само "око 5% случајева лишавања пословне способности". У исто време нужно је пре подношења захтева за покретање судског поступка преиспитивања/одузимања пословне способности особе са инвалидитетом, добро размотрити све могућности за његово избегавање/продолгирање, као и мотиве његовог покретања.

Наведени подаци недвосмислено указују на висок степен негативних последица које лишавања пословне способности повлачи за собом, због чега није зачуђујуће што поједини стручњаци који се баве заштитом људских права, поменути правни институт неретко називају и "грађанска смрт". Наиме, особе којима је одузета пословна способност остају ускраћене за читав спектар основних људских права, без могућности руковођења властитим животом, што се врло негативно одражава како на њихово свакодневно функционисање, тако и на квалитет живота чланова њихових породица.

Бојана Димитријевић

Литература:

Бекер, К., Милошевић, Т., (2016): Пословна способност-Судска пракса и закони у Србији 2016. године, Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом МДРИ-С, Београд
„Старатељство и људска права у Србији- Анализа правног уређења и праксе старатељства у Србији“ (2006): Mental Disability Advocacy Center

Најбољи путеви развоја

Она је жена која има велико искуство, пуна је љубави према свом послу и сваком детету. Гизела Залишевски, је специјалиста медицинске психологије из Новог Сада. Рекла нам да не даје интервјуе, али је наш позив за разговор одмах прихватила. Самим тим, указала нам је част и посебну прилику да добијемо одговоре на веома важна питања „Људи који се обраћају психологу немају више проблема него други, већ имају више храбрости да се са проблемима суоче и мудрости да за то изаберу прави начин.“

Како би сте представили себе и своје психолошко саветовалиште?

Саветовалиште се бави претежно са децом и специфично је по томе што се бави децом у раном узрасту, већ од годину дана, па чак и млађом. По томе се разликујемо од других саветовалишта. Процентуално највише имамо деце до четврте, пете године. Претежно се бавимо терапијом, а не прегледима, дијагностиком, саветовањем, него радимо директно са децом раног узраста.

Због чега је важно да имамо психолошку подршку?

Важно је да људи више разумеју себе, своју породицу и децу, да би боље функционисали.

За који узраст вам се најчешће обраћају за подршку и савете?

Негде до четврте, пете године. Највише имамо трогодишњака.

Како се родитељи суочавају са таквим видом проблема?

Родитељи долазе због тога што примете да је развој њиховог детета неправилан, зато што касни, говор није развијен, немају адекватну комуникацију, због тога што су им руке су неспретне, јако немирне. Углавном због тога што дете одступа од уредног развоја. Често се жале да дете не говори, али ово је само један од симптома иза кога стоје многе друге ствари.

Шта подразумева психолошка дијагностика код омладине и одраслих?

Психолошка дијагностика подразумева испитивање способности и личности и након тога евентуално употребу неких специјалних тестова (процена меморије и сл.)

Шта саветујете родитељима када се појави проблем у понашању детета и наравно, како тај исти проблем могу препознати?

Прво погледамо какво је дете, какав је напредак, а онда покушамо да откријемо узрок тог понашања. Морамо да сагледамо целокупну слику, да ли је то дете са смањеним способностима, да ли је то окружење у коме дете живи, какве су васпитне мере родитеља и сл. У завиности од тога где је акценат на проблему, саветујемо да се нешто мења.

Родитељи препознају проблем тако што дете социјално не функционише, не говори, нема развијене језичке способности, не комуницира, не памти, не пази, немирно је, не сарађује довољно, лоша му је слушна и визуелна пажња, може постојати проблем у моторичком развоју и др.

Која су Ваша искуства са децом која имају потешкоћа у развоју?

Искуства су различита. У последње време, долази мање деце са сметњама у развоју. Наше искуство говори у прилог томе да што раније почнемо да радимо са њима, више постижемо. То важи за било који проблем, било коју врсту инвалидитета. Уколико почнемо пре треће године, онда је успех у развоју много бољи, шансе су много перспективније. Када је реч о терапији, сада много више знамо о овој области, него пре 25 година.

Принцип је увек исти, без обзира каква је дијагностика, а то је да се успостави добра пажња, визуелна, слушна, да се развије говор, језик, разумевање, да дете препозна своје и туђе емоције и да координира своје понашање.

ИНТЕРВЈУ

Како најлакше да прихватимо да имамо неки проблем?

Потребно је да се суочимо са тим да било какав проблем постоји и који је степен тог проблема. Када то прихватимо, треба да почнемо да радимо на његовом решавању. Не смемо да бежимо од проблема. Треба да прихватимо себе. Наша је жеља да из сваке особе извучемо оно што је оптимално, да је усмери-мо да функционише на најбољи могући начин.

Можете ли са нама поделити нешто о томе како да радимо на себи и на својој емоционалној интели-генцији?

Добро је да познајемо себе, да себе прихватимо, да очекујемо од себе и других онолико колико можемо реално да очекујемо. Код мале деце се ради на развоју социјализације, на препознавању својих и туђих емоција и на контролисању негативних емоција.

Који су први знаци да нам је потребна психолошка помоћ?

Кад родитељи примете да нешто одступа од уредног развоја. Могу да похвалим родитеље да у последњој деценији имају много изостренији слух за проблеме своје деце и да углавном долазе на време чим уоче проблем у развоју. Када су одрасли у питању, релативно је колико имамо толеранције на разне фрустра-ције.

Да ли примећујете нелагодност код људи који Вам траже помоћ?

Не могу рећи да је то нелагодност, пре бих рекла да су узбуђени због неизвесности о томе да ли тај про-блем код њихове деце може да се преокрене у добром правцу или је у питању нешто што се тешко исправља. Веома често желе да чују прогнозу, а то зависи од много фактора.

Како успешно да решимо проблем?

Први корак је прихватање, суочавање, то да будемо реални. Други корак тражи начин како да решимо проблем и то је све индивидуално. На пример, то може бити мењање животних навика, социјалног окруже-ња, режима исхране или мењање животног стила.

Да ли је могуће утицати на проширење сопствених могућности?

Могуће је. Увек можемо да се развијамо, да мењамо наше размишљање и наше ставове.

Како усмеравамо наше унутрашње потенцијале за постизање успеха?

Веома је важно да се добро организујемо у простору и времену, да планирамо своје активности. Акценат је на организацији.

Постоји ли одређени психолошки тип личности који више од других избегава конфликте?

Постоје људи који су више екстревентни, отворени. Обично се они лакше суочавају са конфликтним ситуа-цијама.

Колико је избегавање конфликта у односима са другима здраво и какве су последице?

Избегавање конфликта није неопходно. Ми са конфликтима треба да живимо, треба да рукујемо, да вла-дамо са тим да је нормално да се не слажемо са свима. Функционални конфликти су нормални и пожељни за наш развој.

Где су границе толеранције и како их најреалније поставити?

То је релативна ствар. Не треба да дозволимо да нас неко гази. Граница је на личности, на томе колико је неко угрожен.

Каква су Ваша искуства са особама са последицама церебралне парализе?

Искуства се разликују. Раније је то било тако да прегледамо дете и донесемо закључак о томе како то изгледа са психолошке стране. У последњих 25. година, бавим се организацијом пажње слушне и визу-елне, визуелне моторике. Оно што је веома важно је да се што раније започне са интеграцијом. Често буде лепих изненађења, кад нас дете стимулише, инспирише да радимо, да извучемо из њега максимум.

Ваша порука читаоцима за крај:

НЕ ОДУСТАЈТЕ ОД СЕБЕ, ТРАЖИТЕ УВЕК НАЈБОЉЕ ПУТЕВЕ РАЗВОЈА.

Јелена Радовић

Одржано музичко такмичење “Златни глас”

Прво место на музичком такмичењу особа са инвалидитетом под називом „Златни глас“, које се осми пут одржало у Апатину освојио је Звонимир Губински из Титела.

“Награда ми представља велико признање у животу. Изненађен сам и пресрећан што сам и ове године победио. Ово ми је други пут да освајам „Златни глас“. - Веома сам лошег здравља, али воља и упорност чине чуда “ – оптимистичан је Губински.

Друго место припало је Снежани Ковач из Сонте, а трећу позицију заузео је Динко Чулина из Апатина. Специјалну награду добио је Михаило Радовић из Сремске Митровице. Бројне чланове из 6 друштава са територије Војводине, поздравили су секретар Савеза за церебралну и дечију парализу Војводине Иван Зарић, те Марија Богић председник Друштва за церебралну и дечију парализу општине Апатин.

“Циљ манифестације је промоција једнаких могућности у исказивању талената особа са инвалидитетом. Није битан пласман, битно је дружење, а осмеси на лицима су најбољи доказ да је ово манифестација коју треба неговати и у будуће.” изјавила је Марија Богић.

Организатори овогодишње приредбе били су Покрајински савез за церебралну и дечију парализу „Сунцокрет“ и Друштво за церебралну и дечију парализу општине Апатин.

Веселин Машић

Преузето са сајта Друштва за церебралну и дечију парализу општине Апатин.

УНДИНА

Изли ме ноћас
Из срца,
Звезданих очију,
Под сенком врба.
Да потечем велики,
Снажан као Дунав.
У свакој капи воде,
У сваком таласу
Да издубим своје корито
У твојим венама,
Летњим хађинама
Розе боје
Омеђим наше обале
Анђелима који ће имати
Твоје очи,
Лице Афродите.
Мој шарм,
И мој младеж на левом длану
Запловим кроз твоје градове
Око твојих острва,
Рукаваца, увала и меандара.
И улијем се силином страсти
У твоје међуречје вечности.

Милан Милутиновић

“ПреОКРЕТ” часопис Савеза за церебралну и дечију парализу Србије

Издавач: Савез за церебралну и дечију парализу Србије

Уредник: Светлана Јанковић Бељански

Уређивачки одбор: Јелена Радовић и Ирина Максимовић

Екипа сарадника: Љубинка Боризоски, Данијела Иванчевић, Селма Ћатовић и Ивана Анђелковић

Адреса и контакт редакције: 11000 Београд, Панчићева 12,

телефон/факс 011/2180-859 и 011/3281-594,

e-mail: savezsrbije@cerebralnaparaliza.rs

www.cerebralnaparaliza.rs

Тираж 550 комада

Штампа

ЦИП - Каталогизација у публикацији: Народна библиотека Србије, Београд

ISSN 1820-1156, COBISS.SR-ID 192420876

Штампање овог часописа омогућило је Министарство културе и информисања Републике Србије.

Пројекат је суфинансиран из буџета Републике Србије - Министарства културе и информисања. “Ставови изнети у подржаном часопису не изражавају ставове органа који је доделио средства.”